

A Földtani és Geofizikai Szakkönyvtár gyűjtőköri szabályzata

1. A Könyvtár gyűjtőköre

1. A Földtani és Geofizikai Szakkönyvtár (a továbbiakban: Könyvtár) a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2021.

(X.1.) SZTFH utasításban meghatározottak szerint gyűjti

- a) a magyar földtani és a hozzá kapcsolódó társtudományok dokumentumait,
- b) a külföldi földtani és a hozzá kapcsolódó társtudományok dokumentumait, különös tekintettel a Kárpát-medencére,
- c) a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága (a továbbiakban: SZTFH) hatósági munkájához szükséges természet- és társadalomtudományi szakirodalmat és
- d) a földtudományokkal és a bányászattal kapcsolatos témákban
 - da) az SZTFH saját, ISSN és ISBN azonosítóval ellátott kiadványait,
 - db) az SZTFH közszolgálati jogviszonyban vagy munkaviszonyban álló foglalkoztatottjainak, továbbá munkavégzésre irányuló szerződéses jogviszonyban álló dolgozóinak publikációit,
 - dc) az SZTFH és jogelődjei dokumentumait, illetve a Könyvtár történetére vonatkozó szakirodalmat,
 - dd) a külföldi társintézményekre vonatkozó információkat,
 - de) a szakdolgozatokat, doktori disszertációkat,
 - df) a különlenyomatokat,
 - dg) a térképeket, atlaszokat, valamint
 - dh) az audiovizuális dokumentumokat, CD-ROM-okat és DVD-ket.

2. A gyűjtőkör tematikus meghatározása

2. A gyűjtés tartalmi körét a Könyvtár nyilvános jellegéből és feladataiból adódó követelmények határozzák meg, különös figyelemmel a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Kultv.) 55. és 63. §-ban foglaltakra.

3. Az állományszervezési stratégiát meghatározó tényezők a következők:

- a) az SZTFH és jogelődjei kutatott szakterület köre,
- b) a Könyvtár gyűjteményeinek meglévő adottságai,
- c) a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében meghatározott feladatok,
- d) a hazai és nemzetközi szak- és tudományos adatbázisok szolgáltatásai.

3. Főgyűjtőkör

4. A Könyvtár főgyűjtőkörébe, törzsanyagába tartozik

- a) a magyar földtani irodalom és a hozzá kapcsolódó társtudományok,

- b) a külföldön megjelent földtani és hozzá kapcsolódó társtudományok,
- c) természettudományok (a földtudományokon kívül a biológiai, fizikai, kémiai, környezet-, természetvédelem, matematika tudományok) és
- d) a műszaki tudományok (bányamérnöki, hidrológiai, építő- és építészmérnöki, gépészeti, vegyészmérnöki, közlekedés, informatikai tudományok)

szakirodalma.

4. Mellékgyűjtőkör

5. A Könyvtár mellékgyűjtőkörébe tartoznak a válogatva szerzeményezett, de tartós megőrzéssel állományba vett, általános tájékozódást szolgáló enciklopédiák, lexikonok, a bölcsészettudományok, a műszaki tudományok, a társadalomtudományok, a természettudományok és a művészetek terén nélkülözhetetlen monográfiák, valamint szótárak, adat-, név- és címtárak.

6. Mellékgyűjtőkörbe vont tudományágak:

- a) az agrártudományok terén: a növénytermesztési, az állattenyésztési és az élelmiszer-tudományok,
- b) a bölcsészettudományok tekintetében: a művészeti és művelődéstörténeti tudományok,
- c) a társadalomtudományok esetében: az állam- és jogtudományok, a gazdálkodás- és szervezéstudományok.

7. A művészeteken belül a Könyvtár eseti jelleggel történeti jellegű, illetve a formatervezéssel összefüggő műveket szerez be.

5. A Könyvtár különgyűjteménye

8. A Könyvtár különgyűjteményét képezi a báró Eötvös Loránd hivatali és személyes hagyatékából származó könyvek és kéziratok, melyek kutatói engedéllyel olvashatóak.

9. A különgyűjteményben található dokumentumok a Magyar Állam korlátozottan forgalomképes vagyontárgyai. A különgyűjtemény a Könyvtár állományából alkalmilag bővíthet állományvédelmi okokból kiemelt, ritkaságértékű példányokkal, illetve itt elhelyezendő eseti szerzeményekkel. Az esetleg hiányos művek pótlandók, azonban a Könyvtár módszeresen a különgyűjteményét nem fejleszti.

6. Kézikönyvtár

10. A kézikönyvtár naprakészen gyarapított, folyamatosan alakuló szabadpolcos gyűjteményrész.

11. A kézikönyvtárat alapvetően referenzs könyvek, monográfiák, lexikonok, enciklopédiák, szótárak, az SZTFH és jogelődjeinek kiadványai és folyóiratok képezik.

12. A kézikönyvtárban található dokumentumok az alábbi tudományterületekre terjednek ki:

- a) természettudomány,
- b) műszaki tudomány,
- c) társadalomtudomány (állam-és jogtudomány),
- d) orvostudomány,
- e) hittudomány,
- f) agrártudomány,
- g) művészettudomány.

7. A gyűjtemény kronológiai és nyelvi szempontjai

13. A Könyvtár a gyűjtés időbeli határait figyelembe véve szerzi be az új kiadású hazai és külföldi szakirodalmat, beleértve a nyomtatott és elektronikus kiadású könyveket, a nyomtatott és elektronikus kiadású folyóiratokat, az egyéb időszaki kiadványokat, és gyűjti a térképeket is.

14. A Könyvtár az állományát esetenként visszamenőlegesen kiegészíti a főgyűjtőkörébe tartozó, illetve az alapfeladatai ellátásához nélkülözhetetlen, a tárgyét legalább egy évvel megelőzően kiadott dokumentumokkal, továbbá lehetőség szerint pótolja a földtani tárgyú időszaki kiadványok hiányzó, megrongálódott lapszámait.

15. A Könyvtár a földtan és határterületeik tekintetében figyelmet fordít a XIX. század végi és XX. század eleji hazai és külföldi tudományos művek beszerzésére.

16. A gyűjtemény nyelve elsősorban magyar, angol és német, valamint a külföldi cserekapcsolatok keretében érkezett kiadványok esetében a Könyvtár gyűjti az egyéb nemzeti nyelveken megjelent irodalmat is.

17. A szakkönyvtári funkciók ellátása tekintetében nyelvi korlátozás nincs.

8. A gyűjtemény tipológiai, információhordozók és dokumentumtípusok szempontjai

18. A Könyvtár törekszik minden olyan dokumentum beszerzésére – szükség szerint tartós nyilvántartásba vétellel vagy könyvtárközi dokumentum-szolgáltatás igénybevételével –, amely az SZTFH földtudományokkal, valamint bányászattal kapcsolatos tevékenységéhez, illetve amely a főgyűjtőkörhöz tartozik, valamint a nyilvános könyvtári szolgáltatás ellátása szempontjából releváns.

19. A Könyvtárban információhordozók szerint hagyományos (nyomtatott)-, valamint elektronikus formában megjelenő művek alapján történik a gyűjtés.

20. A Könyvtárban dokumentumtípusok szerint az alábbiakban felsorolt módon történik a gyűjtés:

- a) könyv (szakismereti könyv, tanulmánykötet, referenz könyv, enciklopédia, lexikon, monográfia, szótár, adattár),

- b) időszaki kiadvány (folyóirat, kutatóintézeti közlemény, rendszeresen megjelenő referáló lapok és egyéb információs kiadványok),
- c) egyéb szöveges dokumentumok (kutatási és fejlesztési jelentés, disszertáció, szakdolgozat, térkép, tanulmány), és
- d) hangzó- és multimédiás dokumentumok (elektronikus információhordozókon).

9. Az állománygyarapítás forrásai, a gyarapítás mértéke, példányszámok megállapítása

21. A Könyvtári állomány az SZTFH éves költségvetési, esetenként egyéb állami, nemzetközi támogatási forrásból beszerzett, nyilvántartásba vett dokumentumok összessége. A beszerzés az SZTFH közbeszerzési és beszerzési eljárásainak rendjéről szóló elnöki utasításnak megfelelően történik.

22. Az állománygyarapítás módja a következő:

- a) vétel,
- b) csere,
- c) ajándék, és
- d) saját előállítás.

23. Nyilvános, szakkönyvtári feladatkörben a főgyűjtőkörbe tartozó könyvdokumentumok, monográfiák példányszámát az igények, a használat köre, a cserekapcsolatok száma, a könyvtárközi kölcsönzési kötelezettség, és a rendelkezésre álló források együttesen határozzák meg.

24. A könyvleltárba vett dokumentumokat jellemzően egy példányban gyűjti a Könyvtár, kivéve a SZTFH és jogelődjei által kiadott földtudományos és bányászati témájú publikációkat.

25. Az időszaki kiadványok beszerzését rendszeres és körültekintő igényfelmérés előzi meg. Az évtizedek óta beszerzett, főgyűjtőkörbe tartozó bel- és külföldi tudományos és szakfolyóiratok megőrzésével, ezek kurrens füzetszámainak beszerzésével és a feltárt információk nyilvánosságához közvetítésével a Könyvtár közérdekű feladatot lát el.

26. Régi kiadású, nehezen hozzáférhető dokumentumok példányszáma a Gyűjteményi Osztály vezetőjének egyedi döntése alapján növelhető.

10. Megőrzési kötelezettség

27. A Könyvtár véglegesen őrzi meg a muzeális könyvtári dokumentumok kezelésével és nyilvántartásával kapcsolatos szabályokról szóló 22/2005. (VII.18.) NKÖM rendelet (a továbbiakban: NKÖM rendelet) szerinti muzeális könyvtári- és a jelen szabályzat szerinti különgyűjtemény dokumentumait.

28. Tartósan, legalább egy példányban őrzi meg a Könyvtár a főgyűjtőkörébe tartozó, egyedi állománybavétel útján nyilvántartásba vett hazai és külföldi kiadású könyvdokumentumokat, és a főgyűjtőkörébe tartozó bármely más dokumentumokat.

29. A Könyvtár a mellékgyűjtőkörbe tartozó hazai és külföldi könyvdokumentumok esetében a tervszerű állományalakítás szempontjait és a raktári rend optimális kialakítását szem előtt tartva, valamint a használati szokásokat, illetve ezek változásait figyelemmel kísérve jár el.

30. A Könyvtár kizárólag archiválási célból, esetenként digitális másolatot készít a dokumentumokról, dokumentumrészekről.

11. Állományapasztás

31. A Könyvtár a rendeltetésszerű feladatainak ellátására alkalmatlanná, feleslegessé vált vagy elhasználódott dokumentumok kivonásakor és állományapasztáskor a könyvtári állomány ellenőrzéséről (eltározásáról) és az állományból történő törlésről szóló szabályzat kiadásáról szóló 3/1975. (VIII. 17.) KM-PM együttes rendelet szerint jár el.

32. Állományapasztásra sor kerülhet
- a) tervszerű állományapasztás,
 - b) természetes elhasználódás,
 - c) elvesztés, illetve megrongálás, valamint
 - d) vis maior

következtében.

33. Az állományapasztást a Könyvtár a jelen szabályzat 10. bekezdésében meghatározott megőrzési szabályok keretein belül végzi. Az NKÖM rendelet szerinti muzeális állományból csak akkor lehet törölni, ha a dokumentum:

- a) más közgyűjteménybe kerül, vagy
- b) hivatalos vizsgálat lefolytatását követően igazolhatóan megsemmisült.